
Het wonder
van onderwijs
Verus

Het wonder van onderwijs

He, wat gebeurt hier in onze scholen?

“Als onderwijs haar wonderlijkheid verliest dan verliest het ook haar essentie.”

Hé, wat gebeurt hier in onze scholen?
Als we in Nederland de daken van onze schoolgebouwen optillen, zien we in de klassen bijzondere dingen gebeuren.
Te midden van de krioelende dynamiek van spelen, leren en ontdekken worden kinderen ondergedompeld in werelden die nieuw voor hen zijn. Hier ontmoeten kinderen en jongeren met verschillende achtergronden elkaar. Ze groeien samen op en komen in aanraking met nieuwe manieren van denken en doen.

Het is de plek waar ze leren omgaan met geluksmomenten en teleurstellingen, mogelijkheden en beperkingen, verschillen en overeenkomsten. Binnen deze school-muren zien we de samenleving in de knop: hier bloeien ze op tot unieke personen die deel uitmaken van een groter geheel. Alleen daarom al is het onderwijs een wonderlijke plek.

Voorbij de prestatiefascinatie
Ondanks het wonderlijke van onderwijs, moeten we ook erkennen dat die plek om tot bloei te komen steeds meer wordt ingeperkt. Onze scholen staan midden

in een maatschappij waar het gesprek over onderwijs gaat over wat het moet opbrengen, wat leerlingen precies moeten leren en hoe dat zo efficiënt mogelijk kan gebeuren. Alleen meetbare prestaties lijken te tellen. We zien hoe die prestatiedruk doorsijpelt. Steeds nadrukkelijker wordt gestuurd op het behalen van hogere cijfers. In de samenleving heerst de opvatting: hogere diploma's garanderen een betere toekomst.

Die druk om te presteren én verantwoorden heeft van onderwijs een organisatorisch kluwen gemaakt vol afspraken, protocollen en verantwoordelijkheden. Het paradigma van 'beheersing' en het vergroten van de voorspelbaarheid is tekenend voor deze tijd: wat je er aan de voorkant instopt, wil je er op termijn ook uithalen. Het onderwijs wordt steeds meer omgevormd tot een productiehuis.

Onze verenigingsleden ervaren en uiten dan ook steeds vaker dat er sprake is van een groot onbehagen in het onderwijs. Een dieperliggende onvrede dat het werkelijke gesprek over, en de waardering voor, pedagogiek en het belang van persoonsvorming naar de achtergrond zijn verschoven.

Want als onderwijs haar wonderlijkheid verliest dan verliest het ook haar essentie. Het verlangen naar beheersing en maakbaarheid heeft de mens en het menselijke uit het onderwijs gehaald. De vraag die God aan Adam stelde 'mens, waar ben je?', kan nauwelijks meer gesteld worden.

Daarmee leren we jonge mensen niet te handelen vanuit hun nieuwsgierigheid of inspiratie, maar vanuit wat ze wordt opgelegd door anderen. Een samenleving waarin we alleen nog gericht zijn op onszelf en eigen prestaties.

Elk kind mag verschijnen

Als vereniger van katholiek en christelijk onderwijs staan wij daarom voor onderwijs dat verder reikt dan alleen de focus op prestaties. Onderwijs waar meer ruimte en aandacht is voor pedagogische en existentiële vragen. Wij vinden dat elk kind kan floreren. Elk kind is op een eigen manier nieuwsgierig naar de wereld om zich heen. En wil leren vanuit inspiratie. Inspiratie is letterlijk dat wat is of wordt ingeblazen. Inspiratie komt van buiten en is iets dat ons letterlijk toekomt. Laat onderwijs nu die plek zijn om kinderen die ruimte voor inspiratie te geven.

Geïnspireerd goed onderwijs

Inspiratie is wat ons betreft een groot goed. Bij Verus werken we daarom samen aan geïnspireerd goed onderwijs. Wij zijn ons ervan bewust dat wat onderwijs 'goed' maakt niet afhankelijk is van wat 'meetbaar' is, maar voortkomt uit inspiratie en bezieling. Onze kinderen bezielen en tegelijkertijd toerusten om tot ideeën, gedachten en handelen te komen. Die ruimte bieden is alles waard.

Groeien gaat dan niet alleen om het ontwikkelen van kennis en vaardigheden, maar net zo goed hoe kinderen omgaan met elkaar en zichzelf durven en kunnen ontplooien. Het gaat niet alleen om wat iemand leert, maar ook wie leert en hoe dat gebeurt. Het wonderlijke zit in het moment waarop een kind zich geïnspireerd

voelt, iets nieuws ontdekt, er kritisch over nadenkt, het eigen kan maken en erover durft te delen.

Het belang van vrijheid voor onderwijs
Geïnspireerd goed onderwijs laat zich niet dicteren. Als Verus staan we dan ook voor vrijheid voor onderwijs dat dit mogelijk maakt. Het kleurrijk onderwijssysteem dat wij in Nederland hebben is een bijzonder groot goed. De vrijheid is niet alleen een recht, het moet bijdragen aan het omarmen van de diversiteit in onze samenleving omdat scholen de vrijheid genieten om vanuit hun identiteit en waarden onderwijs vorm te geven.

Naast die vrijheid staat natuurlijk wel verantwoordelijkheid. Daarmee willen we zeggen: staan voor je eigen overtuiging betekent ook dat je je open hebt te stellen voor die van de ander. De kunst om samen te leven in een democratische samenleving is dat je snapt dat je niet één op één een ander diskwalificeert of veroordeelt.
Een mens is zoveel meer. De diepste opgave is dat je ondanks verschillende opvattingen toch met elkaar samen weet te leven. Vrijheid van onderwijs is dan ook niet alleen een fantastisch goed, maar ook essentieel om de democratie weerbaar te maken, met het oog op de rechtvaardige, solidaire en duurzame samenleving van morgen.

Wat wij als vereniger doen
Maar hoe maak je geïnspireerd goed onderwijs dan waar? En, wat doe je om vrijheid voor onderwijs te borgen? Bij Verus zijn we hier met onze dienstverlening voortdurend mee bezig. Onderwijs dat oog en aandacht heeft voor de leerling en de mens.

Daarnaast benutten we op dagelijkse basis de kracht van ons collectief: als vereniging zien we de waarde van gedeelde ervaringen. Door de successen en lessen van ruim 4.000 aangesloten scholen werken we als een (van elkaar) lerende gemeenschap. Zo kan bijvoorbeeld

een advies op het gebied van een meer inclusieve huisvesting voor een basisschool in Veenendaal ook de oplossing zijn voor een scholengroep in Zuid-Limburg.

Tot slot zetten we ons als belangenbehartiger in voor vrijheid van én voor onderwijs. Wij zetten de waarde en het belang van onderwijsvrijheid op de politieke en publieke agenda. Dit doen wij door opiniërend op te treden en de dialoog op te zoeken met belangrijke partners in Den Haag en in onze samenleving. In alles wat wij doen is de essentie: het kind mag verschijnen.

"Door de successen en lessen van ruim 4.000 aangesloten scholen werken we als een (van elkaar) lerende gemeenschap."

Samen voor geïnspireerd goed onderwijs

Publicatie januari 2024